

Timeline Paul Behrens och mer om familjen Behrens

7/7 1862 kommer Carl August Heinrich Grosse född i Burgberg Sachsen i Tyskland till Stockholm 19 år gammal, närmast från Hohenstadt. Efternamnet skrivs senare Behrens-Grosse eller omvänt och ännu litet senare bara Behrens.

21/4 1867 gifter sig Carl August Heinrich (Grosse) Behrens med Anna Charlotta född Wretberg från Häradshammar i Östergötland i Katarina fsg. Stockholm. Hon bor då på Tullportsgatan 37 på Söder och han på Stora Ladugårdsgatan 16 nära Östermalmstorg som då hette Ladugårdslandstorg.

3/1 1868 föds Isidor Behrens (adress: Grev Turegatan 21, Sthlm, kv. Valfisken, tre kvarter från Östermalmstorg, Hedvig Eleonora fsg.)

28/3 1870 föds Paul Behrens (adress: som ovan)

Paul Behrens ca 10 år

22/12 1873 föds Emanuel Behrens (adress: som ovan)

4/12 1877 Pauls farfar boktryckaren Franz Louis Behrens-Grosse avlider på Ålandsgatan 14, kv. Oxen större, i Stockholm. Farmor Johanna Rosina Behrens blir änka.

28/9 1878 föds dottern Edit Thekla Ingeborg Behrens (adress likaså: Grev Turegatan 21, Sthlm)

En annan adress som nämns utan tidsangivelse i Tyska församlingens böcker är Ålandsgatan 26 (efter 1885 = Mäster Samuelsgatan, delen mellan Norrlandsgatan och Birger Jarlsgatan, ett kvarter från farfar och farmor). Oklart när familjen flyttar till denna adress. Det kan tänkas att de bor på Ålandsgatan 26 ett kort tag 1879-1880

alldeles innan de far till Ryssland eftersom familjen då nämns under Jakob i Sv. Bef. för 1880. De antecknas som obefintliga i Jakob 1881 "lärer rest till Ryssland".

Kyrkobokföringen gällande familjen Behrens har en del förargliga luckor. Alla som invandrat från Tyskland bokförs i Tyska församlingen S:t Gertrud oavsett var i Stockholm de faktiskt bor. Flyttar man mellan Hedvig och Jakob syns inte detta. Dessutom skriver man på tyska och med väldigt kluddiga anteckningar i marginalen som ofta är de mest intressanta. Någon enstaka gång syns de i andra församlingars böcker.

23/7 1880 reser "hela familjen" CAH Behrens till S:t Petersburg, ev. då utan yngsta dottern. Pappan arbetar som sättare/boktryckare, och är redan där sedan 3/9 1879. De antecknas dock inte som utflyttade i kyrkboken för Tyska S:t Gertrud.

23/8 1881 avlider brödernas lillasyster Edit Thekla Ingeborg född 28/9 1878 i Stockholm knappt tre år gammal i difteri. Familjen är då skriven på Ålandsgatan 26, men oklart hur många som faktiskt bor där och inte i S:t Petersburg. Barnet avled dock på Riddargatan 29 (kv. Lindormen 2/27). Kanske var dottern inackorderad och följde inte med till S:t Petersburg. Någon, kanske modern, ser i kyrkboken ut att ha återvänt till Stockholm 4/6 1881, för att sedan åka tillbaks till S:t Petersburg 3/11 1881.

10/1 1882 föds Edit Charlotta Behrens i S:t Petersburg Ryssland (ny lillasyster). Döpt 9/2 1892 och även konfirmerad. Hon blev svensk medborgare först i mars 1915, vid 33 års ålder. Avlidit 4/1 1964.

15/5 1882 avlider pappan Carl August Heinrich i S:t Petersburg genom drunkning (olyckshändelse) endast 39 år gammal och begravs där en vecka senare. Modern Anna Charlotta Behrens blir nu änka med 4 barn att försörja, och förutom att ordna med begravningen, även ordna hemtransport av familjen, bouppteckning mm.

1/8 1882 noteras dottern Edit Charlotta, 6 månader gammal (!) som inflyttad i S:t Gertruds kyrkbok under adress Packhusgränd nr 1 i Gamla Stan, en gränd vars ena sida utgjordes av dåv. Tullhuset. Ingen anteckning om när övriga familjemedlemmar återkom. Nackdelen med Tyska församlingens kyrkbokföring är igen uppenbar.

12/10 1882 förrättas av Stockholms Rådstugurätt bouppteckning efter Carl August Heinrich Behrens. Vid det laget är alltså änkan och barnen Isidor 14, Paul 12, Emanuel 9 och lillasyster Edit Charlotta 9 månader samtliga tillbaka i Stockholm. Behållningen i boet är endast 25 kronor, detta efter avdrag för begravningskostnad på 116 kronor och hemtransport från S:t Petersburg för 90 kronor. De 25 kronorna tillfaller änkan Johanna Rosina Behrens, änka efter Franz Louis som avlidit 5 år tidigare. Kvar till Anna Charlotta och barnen blir inte ens ett kopek. Hon blir tvungen att hitta ett arbete och ordna med barnpassning.

Adressen Biblioteksgatan 8 förekommer ej i Tyska S:t Gertruds böcker förrän 1894 (se nedan). Det kan tom. vara så att Ålandsgatan 26 de facto är i samma kvarter (Pumpstocken) som Biblioteksgatan 8. De kan ha flyttat runt hörnet.

1890 i Sv. Bef. bor mamma Anna Charlotta Behrens som ensamstående (yrke: möbelpolererska) i Jakobs fsg. kv. Pumpstocken nr. 3 = Biblioteksgatan (fd. Norrmalmsgatan)/Mäster Samuelsgatan (fd. Ålandsgatan). Barnen förefaller samtidigt vara inackorderade hos en Jenny Charlotta Lovisa Boström (änka, född 1842) som också bor i Jakobs fsg. kv. Pumpstocken nr. 4, alltså en granne i samma kvarter. Isidor 22 år och Emanuel 17 år står som boktryckarlärlingar, Paul 20 år som kontorsbiträde.

25/1 1891 tävlar Paul i hastighetsåkning på skridsko över 1609 m och klockas för den 3:e bästa tiden 3 min 22 sek. Dåligt väder gör att flera deltävlingar måste skjutas upp till en påföljande söndag.

8/2 1891 Nya försök att genomföra skridskotävlingar, men banan är vattenfylld. Tävlingarna skjuts igen upp till påföljande söndag den 15/2. Under en promenad hem via Hantverkargatan bestämmer sig Isidor och Paul Behrens för att starta en klubb.

15/2 1891 Möte ang. bildande av idrottsförening (Isidor och Emanuel deltog). Paul tävlar på skridsko 500m (3:e plats) och 1600m (2:a plats) samma dag och har antagligen inte möjlighet att delta på mötet. Ersätts sannolikt av Emanuel. Mötet äger enligt Isidors egen utsaga rum "hemma hos min mamma på Biblioteksgatan 8, ett trähus som numera skattat åt förgängelsen.", dvs. det revs 1899. "Vi kom överens om att tillsätta en interimsstyrelse och att hålla ett riktigt möte en vecka senare." Under tiden skall man ragga andra idrottsintresserade ungdomar som vill bli medlemmar.

22/2 1891 Idrottsföreningen bildas och namnges Allmänna Idrottsklubben AIK, dess första styrelse utses vid konstituerande möte. Initiativtagarna Isidor och Paul väljs till ordf. och sekr. Som skattmästare en G. Bergström. 15 nya medlemmar. Skridskotävlingar kl 13 samma dag över 5000 meter. Paul ställer upp och kommer 4:a.

1/3 1891 Sammanträde som antar stadgar för AIK. Paul tävlar mot Norge i ett svenskt lag för SASK. Inga lysande svenska resultat. Skridskosäsongen avslutas med en stor fest på Berns. AIKs verksamhet under våren är gratis gymnastiklektioner i Östra Real.

Under hösten 1891 och våren 1892 kommer snabbskrinnaren Paul och lillebror Emanuel som arbetar som typograf i kontakt med Johan Ernst Gyllberg, likaledes typograf, men också innehavare av en uppsättning dyrkar och ett rymligt samvete. Gyllberg ägnar sig på fritiden åt att dryga ut sin magra typograflön med diverse inbrottsstöder tillsammans med en kumpan, tapetserarlärlingen Anders Waldemar Nilsson. Stöldgodset utgörs förutom kontanter även av smycken, kläder, och mat- och dryckesvaror som förtärs ihop med gossarnas flickvänner. Litet guldkant på en i övrigt mager och fattig tillvaro. Men verksamheten pågår för länge och till slut hinner rättvisan upp dem.

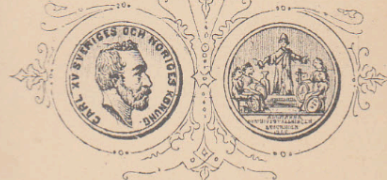
4/6 1892 häktas Gyllberg och dagen därpå även kumpanen Waldemar Nilsson och polisutredningen (som finns bevarad på Stadsarkivet i Stockholm) visade att ett 50-tal inbrottsstöder totalt begåtts, i några av fallen med medhjälp av Emanuel och Paul Behrens. Dessa har också vittnat och erkänt sin skuld i några av inbrotten och dessutom tagit del av stulet gods i några fall. Isidor hade ingen delaktighet i detta förutom en 5-krona han fått som visat sig vara en del av stöldgodset. Den lämnades till polisen direkt på anmodan.

*4. Boktryckarelärlingen Ernst Johan
Fyllberg, född 8/10 69*

P.U. 72 B5-92

App.
C. F. LINGE & Co

STOCKHOLM

33, Clara Bergsgatan 33.

Plåten förvaras för
efterbeställning.

C.F.Linge & Co Stockholm.

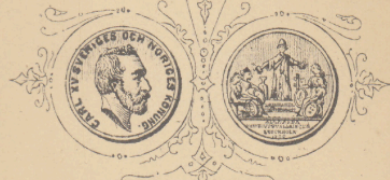

798

*Tapetserarelärlingen Anders Valdemar
Nilsson, född 19/12 69*

P.U. 72 B5-92

App.
C. F. LINGE & Co

STOCKHOLM

33, Clara Bergsgatan 33.

Plåten förvaras för
efterbeställning.

C.F.Linge & Co Stockholm.

1806

21/6 1892 uppsöker polisen Emanuel Behrens för förhör. Han erkänner då att han "vid flera tillfällen såväl föregående år som innevarande år i sällskap och samråd med Nilsson gjort sig skyldig till stölder av viner som tillgripits genom inbrott", varför han också häktas.

Paul Behrens förhörs också av polisen och erkänner ett fall av inbrott i källare den 22/5 1892 på kvällen "då Nilsson och han kommer över omkring 10 buteljer punsch, cognac, vin och sherry och att han påföljande dag hos Nilsson avhämtat 3 buteljer av det stulna, hemburit det till sin bostad och där förtärt dess innehåll." Vid något annat tillfälle hade Paul fungerat som utkik medan de andra begick själva inbrottet. En del av stöldgodset hamnade på Biblioteksgatan 8 (bekräftad adress) där det raskt förtärdes. Paul erkänner även delaktighet i ett inbrott i slutet av januari 1892. Paul erkänner också delaktighet i inbrott i en vinkällare i "september eller oktober månad 1891."

Bröderna Behrens är betydligt mer språksamma som vittnen i polisutredningen än de huvudmisstänkta, men faktum kvarstår - de har även erkänt vissa egna brott.

20/8 1892 Paul och Emanuel döms till 9 mån straffarbete att följas av ett års vanfnejd. Gyllberg får som ledare för ligan och tidigare straffad nu 3 års straffarbete och 5 års vanfnejd. Kumpanen Nilsson döms till 1 års straffarbete och 2 års vanfnejd. Vanfnejd innebär att man inte kan ta statlig anställning, säkert nekas många andra jobb också som kräver "god frejd" i anställningsvillkoren, inte har rösträtt, inte får ta nattvard etc., mao. förlust av medborgerligt förtroende. Nackdelen med vanfnejd som prästen nogsamnt antecknar i kyrkboken är att straffet tenderar att bli evigt, vilket inte är meningen. Lagstiftningen ändras så småningom och begreppet vanfnejd försvinner.

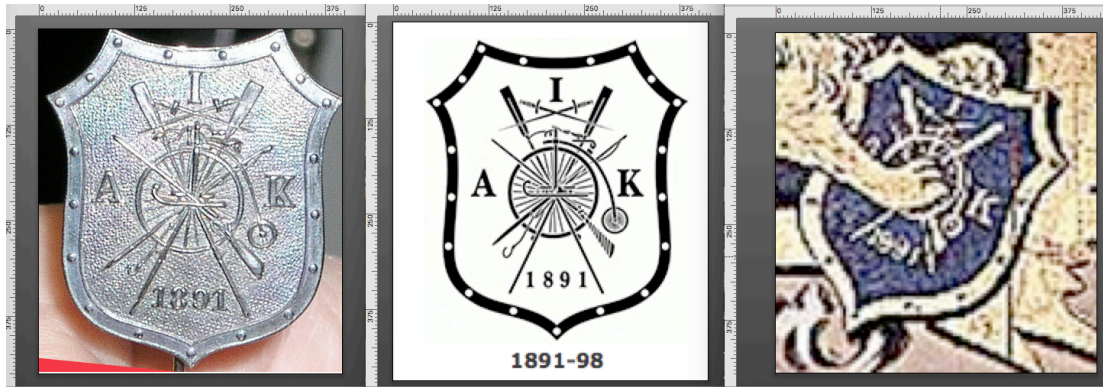
25/8 1892 Paul och Emanuel påbörjar sin strafftid på Långholmens Centralfängelse

11/4 1893 Paul och Emanuel fria igen efter knappt sju månader (straffrabatt pga gott uppförande?). Vanfnejden antecknas ha upphört ett år senare den 11/4 1894. Efter det är deras brott i juridisk mening sonade, men hur är det med folks attityder mot straffade?

2/6 1893 flyttar Isidor till Lund, 25 år gammal

3/6 1894 Isidor återflyttar från Lund till Biblioteksgatan 8 (först här bekräftas adressen i S:t Gertruds böcker)

13/3 1895 flyttar Isidor återigen, denna gång till Lidköping.

I februari 1896 firar AIK 5-årsjubileum och en skrift betitlad "Berättelse över AIKs femåriga verksamhet" sammanställs av dåvarande sekreteraren Elis Juhlin och skattmästare Sigfrid Stenberg. Där återges deras version av föreningens bildande. På omslaget visas en teckning av hur AIKs första klubbmärke (blå logotyp) var tänkt att se ut. En mängd idrottsredskap visas, bla. velociped och skridsko, dvs. Paul Behrens två favoritgrenar. Likafullt är varken Paul eller Isidor kvar i styrelsen. Frågan är om de ens är kvar som medlemmar. Det går inte att avgöra med säkerhet, då medlemsregister saknas från den tiden. (t.v. märke i silver av Gunnar Stenberg).

16/6 1896 Isidor återflyttar från Lidköping, nu till Västerlånggatan 14. Han har flyttat ihop med sin blivande fru Anna Matilda.

20/6 1896 Isidor gift i Nikolai fsg. med Anna Matilda, född Gustafsson i Stockholm 22/10 1859.

Paul Behrens medaljskörd

1894-99 är Paul en av Stockholms främsta tävlingscyklister. Han söker medlemskap i SAVK 1899, men hälften av medlemmarna motsätter sig en fd. straffad även om han är aldrig så framstående idrottsman. Föreningen delas i två delar, för och emot Paul - de som är emot strejkar tom. från tävlandet - och SAVK spricker till slut, varvid två nya föreningar uppstår. En som försvarade Paul var friherre Silversparre som tyckte att Pauls förseelse var historia och att han "dessutom levt ett fläckfritt liv därefter". En som stödde de strejkande cyklisterna och motsatte sig Paul som medlem var - just det - Sigfrid Stenberg - som hävdade att Paul "blivit utesluten från flera andra föreningar i staden". Han måste rimligen mena AIK.

Sommaren 1897 Paul deltar i cykeltävling Stockholm-Västerås T/R och erövrar 1:a pris på en cykel av märket Dürkopps Diana.

25-26/6 1898 deltar Paul i långlopp per velociped mellan Stockholm och Göteborg, 547 km och erövrar pris.

25/2 1899 deltar Paul i skridskolopp över 5000 och 10000 m och vinner bägge.

1899 rivs det gamla trähuset på Biblioteksgatan 8 och ett nytt hus byggs, det som står där än idag. I entrén finns en mässingsplakett till minne av AIKs bildande.

1900 bor Anna Charlotta, Emanuel och Edit i kv. Jernlodet nr. 20, på Nybrogatan mellan Östermalmstorg och Riddargatan, blev de tvungna att flytta pga. att huset på Biblioteksgatan 8 skulle rivras?

27/10 1900 Paul Behrens, Sibyllegatan 9, gift i Klara fsg. med farmors mor Gerda Amalia Kristiansson. Bakom Paul troligen mamma Anna Charlotta, sedan Emanuel, lillasyster Edit Charlotta, okänd, sedan Anna Matilda, gift med Isidor längst till höger.

Unikt foto. Gerda Amalia, själv aktiv simhopperska, bor vid tillfället med dottern Greta på Drottninggatan 17 (kv. Loen nr. 4 i nuv. regeringskvarteren) dit också Paul flyttar. I hemmet finns nu även en piga Anna Maria Sahlin från Vasa i Finland.

16/1 1901 Mormor Johanna Rosina Behrens avlider i Hedvig Eleonora fsg.

I februari 1901 firas AIKs 10-årsjubileum vid en tillställning på hotell Phoenix festvåning i Stockholm. Ordf. är nu Sigfrid Stenberg och Elis Juhlin sekr. Stenberg säger sig ha deltagit vid mötet den 15/2 1891, trots att han inte nämns bland de sju dokumenterade deltagarna. En skrift betitlad "Tio år under idrottens fana" med en redogörelse för klubbens 10-åriga verksamhet och prydd av en rikhaltig porträttsamling presenteras.

5/3 1901 Paul funktionär vid AIKs årliga skridskotävlingar på Nybroviken.

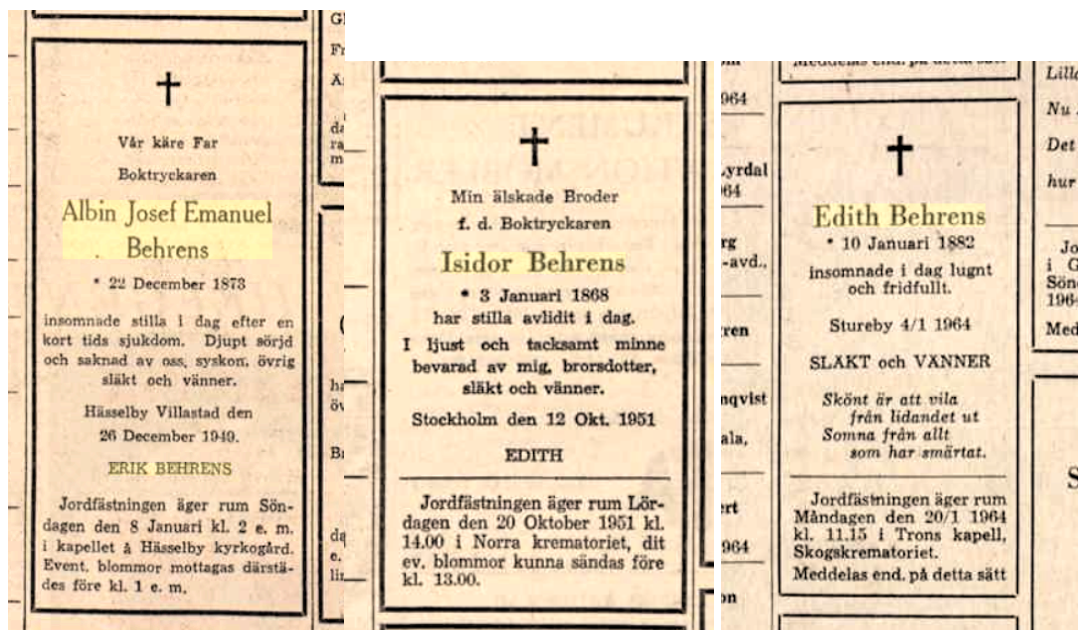
12/2 1906 upprättar änkan Anna Charlotta Behrens ett testamente innebärande att all hennes kvarlåtenskap ska tillfalla dottern Edit Charlotta Behrens. Sönerna var väl i onåd eller ansågs kunna klara sig själva vid det laget.

26/2 1906 avlider modern Anna Charlotta Behrens och 30 år senare Isidors fru Anna.

16/4 1949 avlider Paul Behrens, 79 år nyss fyllda. Inga barn. Notera den ovanliga texten "Döden sonar allt." i annonsen. Kanske föder detta en tanke hos AIKs dåvarande ordf. Putte Kock. Man borde åtminstone uppmärksamma den av grundarna som är kvar i livet.

26/12 1949 avlider lillebror Emanuel bosatt i Hässelby Villastad och blir gravsatt på Hässelby begravningsplats. Han drev ett boktryckeri på Klara Östra Kyrkogata 1 i Stockholm och har förutom sonen Erik även en dotter Emy gift Lindskog.

30/12 1950 Inför AIKs 60-årsjubileum i februari 1951 besöker ordf. Putte Kock och skribenten Nils Yngwe Bolling med fotograf Isidor Behrens, som snart skulle fylla 83, på Sabbatsbergs ålderdomshem för att prata minnen och ta litet bilder.

Han blir inbjuden till jubileumsfesten på Grand hotells spegelsal kvällen den 14:e, och deltar (SvD 1951-02-15) trots sviktande hälsa. Förutom festbankett skall jubileet ägnas åt kransnedläggning på tio gravar, bla. Elis Juhlins, Ulrich Salchows och "alla de andra, vars namn för alltid är knutna till AIK:s". (SvD 1951-02-14).

Fotbollsstatsrådet Gunnar Danielson, till vänster, underhåller sig vid AIK-jubileet med hedersledamoten och förste ordföranden Isidor Behrens medan Charltonmanagern Jimmy Seeds i prydlig kavajkostym har fått kontakt med MFF-basen Eric Persson.

Guldmedalj till konungen på ståtligt AIK-jubileum

På 60-årsjubileumsdagen nedlade AIK:s styrelse kransar på några av de bortgångna förgrundsgestalternas gravar: Jonas Arnström, Helge Ekroth, Elis Juhlin, J. A. Karlsson, Thodde Malm, Birger Nilsson, Ulrich Salchow, Edvin Sandborg och Carl Stödberg.

AIK har med anledning av jubileet till kung Gustaf Adolf överlämnat klubbens guldmedalj. Konungen förklarade sig villig att kvarstå som AIK:s förste hedersledamot och beskyddare.

Diplom, plaketter och andra utmärkelsetecken utdelades till en rad ledare och aktiva inom klubben vid den stora banketten på Grand på onsdagen. Speciella hyllningar ägnades Bruno Lindström, som i 23 år tillhört AIK:s huvudstyrelse, och direktör Sven Lindqvist, som tillhört styrelsen i 18 år.

Klubbens medalj tilldelades följande ledare och aktiva: Massa Alfredsson, AIK:s förste ordförande Isidor Beh-

Tyska fenomenet ej mot Sverige

Tyskarna har nu tagit ut sin trupp till landskampen i Göteborg. Ett kännbart återbud har tyvärr lämnats. Fenomenmålvakten Asmussen, den bäste svenskarne hade sett någonsin och

Bilden ovan från DN 15/2 1951. Paul nämns inte. Som sagt - vanfrenjdsstraffet tenderar att bli evigt. I ett 60-årsnummer av AIKs medlemsblad publiceras hemmahos-reportaget. Föreningen räknar nu 825 medlemmar.

12/10 1951 avlider så Isidor Behrens och gravläggs på Norra Kyrkogården i Solna.
Inga barn.

Den fina gravstenen har nog ersatt en tidigare sten eftersom Isidors och Pauls lillasyster Edith finns med på stenen och hon avled 1964, 13 år efter Isidor.
Hon hade heller inga barn.

9/12 1951 avlider Pauls änka, min farmors mor Gerda Amalia Behrens. Paul och Gerda Amalia blev också gravsatta på Norra Kyrkogården i Solna, men gravrätterna har förfallit och deras ursprungliga gravplatser innehas nu av helt andra personer.

Detta om familjen Behrens, invandrad från Tyskland. En massa typografer och boktryckare, och så en som var hejare på skridsko och cykel.

Research och text Gerhard Helmfrid, uppdaterad 17 oktober 2019

Källor:

Tyska församlingen S:t Gertruds och diverse andra kyrkböcker på Svar.se, Sign. SuttonHoo på aikforum.se, Urban Dahlberg, Nils Yngwe Bolling, SvD digitala sidarkiv, Stadsarkivet i Stockholm, Egna bevarade släktfoton, Leif Yttergrens artikel: "Kappryttarstrejken 1899"